

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.
Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr.
a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poște și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vând în Sibiu: la librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Călnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat & la loterie.

Obstrucția Cehilor.

(tp.) Comedia veche s'a început de nou în parlamentul austriac. Cehii au început să facă obstrucție în reichsrath. Bine fac. Au tot dreptul să facă obstrucție și să pună pedeci unei conduceri de stat care e dușmănoasă intereselor lor.

Lupta națională a Cehilor nu e de ieri-astăzi, ci e de cincizeci de ani și mai bine, — ca să ne ținem numai de istoria contimporană și să lăsăm la o parte toate luptele lor premergătoare.

În 2 Aprilie 1848, staturile Boemiei au înaintat Coroanei o adresă în care cereau, ca naționalitatea cehă să fie întru toate egal îndreptățită cu naționalitatea germană, îndeosebi pe terenul instrucțiunii și al administrației publice.

În 8 Aprilie 1848 a apărut apoi *patenta împărătească*, prin care *cererea li-se acordă*, și se decretează de fapt *perfecta egală îndreptățire a limbii cehi cu cea germană*, în școală și în administrația de stat, și se dispune în mod imperios, că funcționar public să nu poată fi în Boemia decât numai cel-acesta, atât limba germană cât și cea cehă.

Patenta aceasta împărătească are putere de lege și astăzi pentru Boemia; un lucru pe care l-a constatat și l-a decretat în anul trecut chiar și forul suprem judecătoresc din Austria.

Pentru-ace au luptat deci Cehii în cei din urmă cincizeci de ani? Pentru executarea unei *legi pozitive*, basată pe *cuvântul domnitorului lor*. N'au cerut altă decât ca cuvântului Împăratului și Regelui lor să i-se dea respectul cuvenit, și cuvântul dat să fie prefăcut în fapt. Au avut tot dreptul să o ceară aceasta, pentru-că cuvântul domnitorului e obligatoriu pentru toți.

Dar' e nefericire, sau fatalitate, că casei domnitoare din Austria, tocmai în momente grave, în situațiuni incurcate politice, i-au lipsit și îi lipsește sfetnicii provăzuți cu destulă prudență și circumspecție, i-au lipsit și îi lipsește bărbăția energiei și rezoluții.

Par'că din adins domnitorii Austriei, în decursul anilor, tocmai la aceea au fost îndemnați și sfătuiți, să nu respiceze propriul lor cuvânt, să-l desconsiderare și să-l nimicească, prin neaplicarea lui.

Câte legi avem, sancționate din partea Monarchului, provăzute cu propria subscriere, sub cunoscuta clausulă: *pre-cum Noi și urmașii Nostri o fimem, ce-rem ca și supușii Nostri să o fimă*, — pe cari supușii le fin, dar' nu le țin sfetnicii Monarchului, și fac prin aceasta ca poporul să creadă, că însuși Monarchul nu le ține.

Așa s'a întâmplat și cu Cehii. *Patenta împărătească* de care fu vorba n'a fost respectată, multă vreme. Abia după multe lupte și după multe experiențe triste, a venit un guvern al Monarchului, care prin *ordonanțe* s'a pus să execute cuvântul dat de mai înainte al domnitorului.

Dar' o nouă fatalitate. A venit alt guvern, care a stricat tot ce a făcut antecesorul său; a revocat *ordonanțele* date, și prin aceasta a ridicat de nou la valoare de drept principiul, că *cuvântul domnitorului nu trebuie respectat*.

S'a făcut aceasta la dorința și la îndemnul Monarchului? E un lucru care nu poate fi discutat. Domnitorii au organele lor responsabile, și ei, personali, nu sânt responsabili pentru nimica. Persoana domnitorului e inviolabilă, și n'are să dea seamă nimănui de faptele sale.

Dar' tocmai pentru aceea, domnitorul trebuie apărut și ferit de situațiuni, din cari poporul sau popoarele ar pute să derive pentru domnitor responsabilitatea și ar pute să o pună în sarcina prealunlei sale persoane.

În astfel de situație e adus acum Monarchul nostru, tocmai din nepriceperea sfetnicilor sei din Austria.

Se știe, că toți șefii partidelor politice din Austria au fost chemați la palat și au fost sfătuiți din partea Monarchului, să nu pună pedeci activității guvernului său.

A fost prudent lucrul acesta? Nu! Pentru-că cei sfătuiți își au mandatul lor dela *popor*, dela al doilea factor *suveran* din stat, și ei sânt datori să țină cont în acțiunile lor numai de interesele mandatarilor lor.

Și n'a fost prudent nici pentru faptul, că în cazul dacă sfaturile date nu se prind, *autoritatea Coroanei rămâne știrbită*.

Si de astă-dată știrbită a rămas. Pentru-că Cehii nu s'au conformat *sfaturilor date*, ci ca răspuns au început *imediat obstrucția* în parlament.

Cei-ce au dat deci Coroanei sfatul, ca să facă aceea ce a făcut, n'au făcut nici un bine Coroanei, ci din contră, rău serviciu i-au făcut.

Căci Coroana nu trebuie îndemnată la aceea, să-și *calce cuvântul* odată dat, ci la aceea, ca să-l respecte și să dispună să fie respectat, între ori-ce împrejurări.

Coroana nu trebuie îndemnată să se adreseze numai atunci către *popoarele sale* și să se gândească la ele numai atunci, când are trebuință de ele, ci și atunci, și poate mai mult atunci, când *popoarele au trebuință de scutul Coroanei*.

Ear' cei-ce nu înțeleg lucrul acesta, să nu se pună în fruntea afacerilor publice și să nu primească să fie sfetnici ai Coroanei, pentru-că rău serviciu îi fac!

Sibiu, 25 Nov. n.

Quota. Comisiunea austriacă a luat la cunoștință raportul ce i-l-a făcut subcomisiunea de șapte, despre modul cum s'a înțeles cu comisiunea maghiară asupra *cuotei*. S'e va face acum un raport amănunțit reichsrath-ului despre cele întâmplate, în care se va accentua necesitatea aflării unei chei, pe baza căreia să se poată face în viitor repartizarea *cuotei*, așa ca să nu mai pertrăteze comisiunile ani întregi până ajung la înțelegere. Raportul va fi prezentat reichsrath-ului în una din ședințele proxime.

Cabinetul Clary. În urma obstrucțiunii începute în reichsrath, Cehii cred că contele Clary și ministrul de justiție *Kindinger* vor trebui să se retragă cât de curând din fruntea guvernului. În acest caz apoi și Cehii ar sista lupta parlamentară, trecută acum în obstrucționism, fiindcă ei nu pun vina pentru revocarea *ordonanțelor* cunoscute pe întregul guvern, ci numai pe cele două persoane numite. Din această parte însă se asigură, că Monarchul tocmai acum nu poate lăsa pe contele Clary să cadă, pentru-că prin aceasta Cehii nu ar fi aduși la supunere și ascultare, ci la — *încurajare*.

Parlamentul maghiar. Ambele case ale parlamentului maghiar vor ține luni, 27 Noemvrie, *ședință*, pentru-ca se facă alegerea delegaților. Afară de aceasta, în casa magnafilor vor mai fi pertrăcate și ultimele proiecte de legi, trecute prin dieta maghiară, cum e legea despre *indemnizare*, legea despre *recensământ*, despre *provisorul financiar* cu Croația și altele.

Lege despre limbi. Cu ocazia audiențelor din urmă Monarchul a declarat că chestia limbilor în Boemia, precum și în întreaga Austria, se va regula în curând prin lege specială, la care guvernul austriac lucrează tocmai acum, ca să o poată prezenta reichsrath-ului încă în decursul anului acestuia.

V. A. Urechia și studenții. Dl V. A. Urechia a trimis următoarea scrisoare comitetului național-studențesc din Iași: Domnilor și iubii tineri! De mare plăcere mi-a fost primirea scrisoarei ce mi-ați adresat. Ea îmi dă îndemn a munci pentru țeară și neam. Cu o tinerime care simte românește ca voi, eu nu mă îndoiesc de viitorul națiunii române. Să trăiți și să nu încetați de a lucra pentru triumful idealului nostru. Al vostru iubitor ca un tată V. A. Urechia.

Schimbări în corpul diplomatic. „Neue Freie Presse“ anunță că contele *Bray-Stenburg*, ministrul plenipotențiar al Germaniei în capitala României a fost rechemat, atîngînd limita de vîrstă. În locul d-sale a fost numit dl de *Kinderlen-Waechter*, actual ministru german la Kopenhaga.

Din reichsrath. Obstrucția din ședința de Joi a reichsrath-ului austriac a fost înscenată pe neașteptate, fără ca deputații cehi să se fi pregătit a o face. De aceea, oratorii citau mai mult din cărți străine, decât din capul lor propriu. Cu toate acestea a succed destul de bine. Ședința s'a închis la orele cinci și jumătate, ear' la șapte s'a deschis de nou. La orele nouă s'a pus apoi la vot propunerea urgentă a lui *Dolezal*, și a fost respinsă cu 111 voturi contra 94. S'a intrat deci în ordinea de zi: *Cetirea ordonanțelor referitoare la promulgarea pactului cu Ungaria*. Nici pentru tema aceasta Cehii n'au fost pregătiți din destul, pentru-că primul lor orator, *Karlan*, a cerut să-și rotească vorbirea în ședința următoare. Cererea i-s'a acordat și ședința s'a închis hînaptea la zece. Continuarea a fost ieri, Vineri, la orele unsprezece.

„Prăbușirea Austriei și reconstruirea ei“.

II.

(*) În articolul cel dintău am arătat cum își espune autorul pangerman tesa despre prăbușirea și reconstruirea monarchiei noastre. Vom face acum spicuri despre modalitățile pe cari le propune el în vederea reconstruirii pe basă germană.

Scopul acesta (adeacă reconstruirea germană și câștigarea drumului la Marea-Adriatică) e cu atât mai ușor de ajuns — spune autorul — cu cât ne vom alătura mai strîns la direcțiile de evoluție deja existente. Aceste consistă la monarhia dunăreană în dezvoltarea mai departe a dualismului spre *completa independență politică și economică a Ungariei* și în desfăcerea *Galiției, Bucovinei și Dalmației de Cisleithania*, adică în incorporarea la imperiul german a acelor țări austriace, cari deja mai de mult erau părți ale confederației germane.

Această separare la tot cazul nu delată definitiv amestecul compoziției de popoare al monarchiei dunărene, ea nu poate îndeplini nici o curată despărțire teritorială a regiunilor etnografice și de limbă, ba renunță chiar la *incorporarea de stat a două milioane de compatrioți, cari locuiesc azi în Ungaria, la statul național german*. Dar' ea aduce totuși oare-care ordine de stat în caosul de popoare și oferă înainte de toate elementului german și în cifre receruta preponderanță.

Pentru a face cât se poate de evidentă această preponderanță, autorul prezintă o tabelă a populației din Austro-Ungaria (după limba de conversație) dela 31 Decemvrie 1890. Conform acestei statistice monarhia noastră are: 10,590.986 Nemți; 7,485.470 Maghiari (după falsificata statistică maghiară!); 3,719.232 Poloni; 3,489.452 Ruteni; 7,394.470 Cehi, Moravi și Slavi; 1,176.672 Sloveni; 1,062.378 Sârbi; 2,201.667 Croați; 2,813.137

Români (în realitate 3 1/2 milioane!); 675.305 Italieni și Ladini; 328,072 alte naționalități.

La toată întemplantarea, statistica aceasta, cel puțin în ce privește Ungaria, este puțin justă, constatat fiind revoltătorul chip în care fac statistică Maghiarii, cari îndată-ce cineva știe o boabă ungurește îl trec ca Maghiar!

Din datele statistice menționate autorul deduce că în viitorul imperiu german ar sta față în față, după rupura Ungariei de Austria, 11,140.000 de negermani, față cu peste 58 milioane Germani, — ceea-ce n'ar deroga întru nimic caracterului național german al statului.

După-ce amintește de antagonismul istoric între vechea dinastie de Habsburg și noua dinastie de Hohenzollern, autorul rezolvă în chipul următor problema reconstruirii Austriei:

„Habsburgii vor trebui sau să dispară total din șirul familiilor domnitoare, sau să-și transpună punctul lor de gravitație mai departe, la est, adică să se restrîngă la regatul ungar și la țările lui. La tot cazul, Austria trebuie să renunțe la rangul unei mari puteri și țările austriace trebuie să se mulțumească în politica universală cu rolul pe care îl due azi statele germane de mijloc.“

În ce privește chestia reconstruirii statelor austriace din punctul de vedere al dreptului de stat, autorul își pune tesa: Să se mențină frontierele externe ale Austriei și față cu singuricele state germane? Pentru cazul acesta el face următoarele propuneri de constituire:

Regatul Austria (Ostmark), compus din Austria-de-sus și de jos, Boemia, Moravia și Silesia; cu 12 milioane de locuitori în total. Regatul Südmarch (Tirol, Vorarlberg, Salzburg, Stiria, Carintia, Krain), — cu aproape 4 milioane de locuitori.

Regatul Austriei ar avea rolul să înfrîngă pe Cehi, ear' Südmarch pe Sloveni.

Mare teamă are autorul de un regat boem, în care majoritatea ar fi Cehii, despre cari e de părerea, că nu pot fi înfrînți de Nemții austriaci fără de ajutor străin.

Altă formațiune ar fi, ca toate țările austriace să se prefacă în provincie prusiană. Dar' acest extrem nu-l recomandă autorul din motiv, că popoarele germane nu-s proprii unei unități de stat. Federalismul — spune cu oarecare faloșie autorul — e o specialitate germană.

Aprinsa fantasmă politică a autorului pangerman mai recomandă și alte propuneri de constituire, în imperiul german, a țărilor austriace. Anume: Prusia să primească Silesia și Moravia; Saxonia să ia Boemia, ca astfel noul regat să aibă o majoritate germană; Bavaria ar primi Salzburg, Vorarlberg, Tirol și alte câteva țărișoare; litolarul austriac cu Dalmația, Ragusa, Triest, Pola, Cattaro etc. ar forma o țeară imperială germană, cu organizație militară; în fine restul (Austria-de-sus și de jos, Stiria, Carintia și Krain) ar forma un *independent regat austriac*, cu care Prusia ar încheia o convenție militară. Marina de război, poștele și telegraful, căile ferate din Austria ar trece toate în domeniul imperiului german.

Foarte caracteristic e, că autorul revindică pe seama imperiului german și dreptul de *deposedare*, de care s'ar face us *numai față cu acele familii germanofobe ale aristocrației înalte, cari până acum au influențat Austria mult mai mult decât dinastia*.

Politicianul pangerman urmează așa: Aceste proprietăți deposedate se vor transforma parte în domenii imperiale și vor fi împănate cu funcționari germani, parte vor fi împărțite în colonii germane țărănești. Pe lângă periferia latifundiilor în Boemia și Moravia, acest fapt ar constitui arma cea mai bună pentru o mai târzie germanizare a acestor țări.

Cât se poate de clar răsare pangermanismul și din șirele aceste:

„În țările până acum austriace se va face distincție între completul drept civic german și între dreptul de apărare al negermanilor. Cu 21 de ani fiecare cetățean, pe lângă *dovedirea cunoașterii limbii germane*, poate să folosească completul drept civic german. Prin aceasta el devine îndatorat la arme și îndreptățit la alegeri, cei scutiți prin lege plătesc o dare militară...“

Toate aceste aranjamente s'ar face — spune însuși autorul — pentru a înțări puterea imperiului, — înțelege a germanismului!

Vom termina cu spicurile într'un proxim articol.

Procesul dela Oradea-mare.

A fost un proces trist din cale afară; simptom al decadenței, la care s'au coborît politicastri decadenți dela foaia aradană. Ni-am propus însă să nu ne ocupăm de el, ca să nu mai arătăm de nou uriciunile ce rod pe o parte a corpului social.

Dar' nu se poate să ne cruțăm nici de astă-dată dela neplăcuta datorie de cronicari ai întâmplărilor, rele ori bune, ce se ivesc. Nu! Cei cu musca pe căciula iubilează, par'că ar avea aureolă pe frunte.

Păcătosul achitat pășește atât de provocător și arrogant, pare-că n'ar fi fost huiduit la Oradea-mare, ci sârbătorit.

Procesul nostru — strigă foaia de scandal, cât o ia — pagina de-a latul.

Ba ne amestecă și pe noi — pămînd de nou adevărul — în murdăria sau proces. Nici-odată n'am văzut minciuna pășind mai arrogantă și mai impudentă, ca în acest caz.

A mai avut foaia din Arad procese urite — cum a fost cel intentat de Voniga — dar' în fața barei judecătorești arrogantul s'a căit și a câștigat iertare. A fost bine atunci, și a tăcut totuși. Acum bate toba cea mare, se laudă cu *nevinovăția* atestată de tribunalul unguresc din patria lui Tisza Pista, cu care s'au înfrățit — în loc să tacă mulcom și să mulțumească lui Dumnezeu că a scăpat.

Eată de ce sîntem provocați, sîntem necesități să ne ocupăm de o afacere, peste care bucuros am fi aruncat vîlul tăcerii.

Tinerimea din Oradea și foaia din Arad.

Asupra acestui rușinos proces am primit scrisori dela doi tineri universitari, dar' am crezut că să nu publicăm nimic, afară de scurta știre ce am dat la *mai nou*, într'un număr. Provoacă acum de insolentă purtare a redactorului huiduit, publicăm aci părți din cele-ce ni s'au scris:

Oradea-mare, 22 Noemvrie n. 1899.

Nici-când n'am ascultat pertractare cu atăta scîrbă și indignare, ca și pertractarea procesului intentat de dl Dr. D. Magdu contra redactorului responsabil al Tribunei Poporului, care a decurs astăzi în 22 Noemvrie a. c. înaintea tribunalului cu jurați din Oradea-mare.

Am asistat la această pertractare cu firma hotărîre, ca să vă raportez amănunțit despre decurgerea lui, dar' decursul acestui proces din punct de vedere românesc a fost așa de urit și de compromițător, încât aflui mai consult ca on. public să nu-l cunoască mai pe larg. — Destul de rău că s'au adus înaintea străinilor astfel de lucruri și imi pare rău că a trebuit să fiu martor la aceasta.

Dar' de oare-ce lucrurile s'au comis în public, aflui de lipsă ca on. public cetitor să fie în curent cu cauza.

E vorba de procesul care l-a intentat dl Dr. D. Magdu dlui I. Russu Șirianu pentru calumnia și vătămarea de onoare ce-a comis-o dl Russu în nrul 20 a. c. al Tribunei Poporului.

De față au fost: dl Magdu, ca acuator, I. Russu Șirianu ca acusat, ear' ca apărător al acestuia dl Dr. Aurel Lazar, avocat.

Interpret n'a fost de față, de oare-ce dl. Russu a declarat că știe ungurește și astfel la toate întrebările puse de president în limba maghiară, i-a răspuns.

După ce s'a constituit juriul de jurați, s'a citit în traducere ungurească pasajul incriminat; după ce, prezidentul întreabă pe acusat, că ce a intenționat prin publicarea acestui pasaj?

Acusatul răspunde, în limba maghiară: „Am voit prin aceasta, ca se tacă odată Tribunații”.

După puțină dispută ivită între dl. Magdu și apărător, dl. Magdu își ridică acuză zicând că pe dl. Russu nu-l cunoaște, nu l-a văzut nici când; fără motiv l'a calumniat în foaia sa, a cerut satisfacție cavalerescă, însă dl. redactor a refuzat.

Spre caracterizarea dlui Russu, amintim procedura acestuia față de Trif, cu Măglașiu, apoi ce a scris Voniga despre el. — În fine — zice, — că nu poate convinge pe nimeni să-l stimeze, dar aceea preținde, ca nimeni în caracterul său să nu-l vatăme; ear' dacă îl vatămă, își ia satisfacție pe cale cavalerescă; dacă astfel nu poate vine la scutul legii, și dacă nici aici nu capătă satisfacție, ia corbaciul și singur își face satisfacție.

După aceasta apărătorul dl. Dr. Aurel Lazar ține vorbirea de apărare. Vorbirea a fost frumoasă, cu pathos predata, ca vorbire a fost excelentă.

Ca unui apărător îi poate servi spre laudă, însă —

Nu zic mai mult...

Juriul cu jurați retrăgându-se, declară pe dl. Russu de nevinovat, (7 contra 5 voturi), deci tribunalul îl achită.

Tinerimea română încă a fost reprezentată destul de bine la această pertractare; și de astă dată a fost la locul ei. Că ce bine văzut și stimat a fost domnul „cavaler” se poate vedea din următoarele:

Incă înainte de pertractare are loc următorul dialog, între un jurist român și Russu.

Juristul: Ori-ce verdict se va aduce, d-ta nu vei fi rehabilitat.

Russu: Eu n'am făcut nimica, n'am lipsă de rehabilitare...

Juristul: Lasă-te, că d-ta ai făcut atâtea, încât în întreaga viață a d-tale nu te vei rehabilita...

La acestea n'a mai reflectat, ci ca păcătosul puse capul jos, și se duse dintr-o juristă.

Disprețul mai tare și-l-a manifestat tinerimea, când după publicarea verdictului „cavalerul” a părăsit sala, — i-a adresat vreo câteva „Abzug-uri”, „Jos cu el”, „Pfu”. — El a avut curajul să se întrebe: oare noi formăm opinia publică? Și i-a răspuns unul verde în ochi, i-a spus-o: că noi, „de altcum și într'alte părți” opinia publică de mult a adus verdict zdrobitor asupra d-tale.

Sau ce cugetă dl. Russu, că tinerimea din Viena, Cluj, Pesta și Oradea-mare nu e chemată la forma opiniei, ci numai d-lui și camarazii din juriul „Trib. Poporului”?

Așa-i omul închipuit, n'ai ce-i face! Dar' cred că cu primirea dela Oradea nu se poate fâli acasă la Arad. — Primirea cea rece cu care l'a primit inteligența română și manifestarea de dispreț și ură a tinerimii, îi poate servi dlui Russu de o lecție bună, că până-când va lucra în direcția ce și-a luat-o în „Tribuna Poporului”, până atunci totdeauna și în tot locul din partea Românilor adevărați și desinteresăți dispreț și ură va întimpla!

Dintr-o altă scrisoare estragem următoarele:

„Ungurii rideau cum se ceartă doi Români și cum își cer dreptate dela ei.

Verdictul a fost achitator pentru Russu; cu 7 contra 5 voturi l-au achitat. Cu toate acestea tinerimea prezentă l'a „abzugalit” crâncen pe Russu, numai în sala de pertractare, ci chiar pe stradă. Tinerul B... i-a spus-o: „Atâtea ai făcut în viața ta, încât ai merita să fii locat în cap”. Firește, Russu manifestarea tinerilor prezente, pentru el neplăcută, și-a motivat-o din nou cu aceea că neamurile vorbesc prin tineri etc.

Istoricul procesului.

Foaia cu redactorul luiduit face și ea istoricul acestui scandalos proces, dar firește în felul ei, violând de nou adevărul. Zice între altele, că dl. Rafiu și noi am fi îndemnat pe adv. Magdu să-i facă proces.

Aserțiunea aceasta e o minciună și calumnie vrednică de autorii ei.

Foaia aradană mai scrie:

„Înainte cu un an avocatul Magdu din Radna cerea într-o scrisoare publicată într-o foaie din România („Drapelul”, Red. „Tribune”), în „Tribuna” din Sibiu (Neadever! La noi nu s'a publicat. Red.), ca dl. D. Sturdza, întâiul sfetnic al M. Sale Regelui Carol I. al României, să tragă la răspundere grea pe stăpânitorii țerei noastre, pentru că d-sale „i-s-ar fi pierdut pe postă niște cărți ce i-s-ar fi trimis din România.

Am luat în ris această cerere neserioasă și ne-am mirat cum se găsesc foi se publice asemenea copilării.

Am citat pasajul, ca să se vadă sorgintea procesului; fiindcă vinovat pentru acest proces este acela care a provocat afacerea, și acela este tocmăi cel-ce e declarat acum de tribunalul din Oradea-mare drept nevinovat.

Istoricul afacerii e într'adevăr acesta.

Anul trecut a apărut mai întâi la București „Călimarul” cel frumos al Minervei, care s'a fost trimis în număr mare dincoace la noi. Între altele institutul Minerva al dl. Aurel Popovici, G. Moroiu, Filip și Talășescu, a trimis un pachet cu 28 exemplare și dlui Dr. Magdu, avocat în Radna. Pachetul însă a fost reținut la postă. D-lui află că are la postă un pachet, ce i-se refuză, dar' nu știa dela cine îi vine, și astfel nu putea face demersuri. Se pune deci și trimite la „Drapelul” următorul avis:

„Aproape două săptămâni de când „mi-s'a trimis din București un pachet pe care oficial postal nici până în ziua de astăzi nu „mi-l-a înmănat. De oare-ce în lipsa comandaiei nu știu cine „mi-l-a trimis, v rog ca să comunicați acest anunț al meu, pentru a se pute orienta pe această cale trimițtorul, precum și guvernul român căruia-i zace de datorie a cere satisfacere pe cale diplomatică pentru această neglijență, poate de rea credință.”

Atâtea tot. „Drapelul” publică acest anunț cum se vede cu totul nevinovat. Ce se întâmplă însă? „Trib. Poporului”, ia în batjocură pe dl. Magdu, punându-l în legătură cu „Tribuna” și cu „Epoca”. Tocmăi atunci, cum se știe domnia în București o mare indignare contra dlui Sturdza pentru chestia școalelor din Brașov.

Mai mult „Trib. Pop.”, aruncă dlui Magdu că a fost copist, în ministerul de culte al României.

Astfel se începe afacerea, ce s'a desvoltat apoi până la procesul din 22 Nov.

Inițiatorii ei sunt d-nii redactori ai „Trib. Pop.” În loc să fi tăcut, dacă nu

au avut voe să reclameze și ei, pentru violarea regulilor de postă, și să ceară estradarea pachetului cu „Călimarul Minervei”, harnicii „naționaliști” sau luat în ris pe Românul nedreptățit de posta ungurească.

Aci e prima greșeală a foii dela Arad, și aci este geneza afacerii.

Dl. Magdu batjocorit astfel și nedreptățit și de o foaie românească, care trebuia să-l apere, scrie trei articoli în care espune cazul și trage din el și din atitudinea foii din Arad concluziunile naturale, ce le-ar trage fiecare Român.

Atunci foaia aradană trece pe alt teren și atacă în onoarea sa, personală, amintind lucruri cari și de ar fi fost adevărate, ar fi fost absolut irelevante pentru afacerea ce se trata. Va să zică de nou provocătorii au fost cei dela foaia aradană.

În urma insultei dl. Magdu a cerut satisfacție dela dl. Russu, redactor responsabil al acelei foi. Doi avocați români: Dr. Ioan Suciu și Dr. T. Popescu au fost mandatarii dlui Magdu. Russu a evitat a da o reparație. Magdu a intentat procesul.

Acesta e istoricul adevărat.

Nu ne împoartă aici onoarea particulară a persoanelor, ci procedura lor în provocarea scandalului, ce s'a văzut în 22 Nov. n. Cunoșcând acum antecedentele — putem trage concluziunile.

De altfel tinerimea din Oradea-mare prin spontana ei manifestație ne dispensează și dela aceasta.

O singură observare mai avem, fiindcă e vorbă de un redactor, un jurnalist.

Ce este un jurnalist?

Răspunsul la această întrebare, adevărat definiția jurnalistului, a fost obiectul unei anchete, cu care s'a ocupat Georges d'Ocquois, un colaborator al ziarului „Gaulois”.

Eată câteva păreri. Balzac a zis: jurnalistul este o cugetare pornită la drum ca soldatul la războiu.

Emile Bergerac s'a exprimat astfel: „Jurnalistul este scriitorul modern, nici mai mult nici mai puțin; astfel după cum democrația îl cere, îl dă și îl întrebuințează.”

Oare se potrivește aceasta la jurnalistul declarat nevinovat de tribunalul din Oradea-mare?

Credem, că nu. Definiția lui se va găsi mai curând în răspunsul dlui R. Poincaré, care în ancheta numită s'a exprimat astfel:

„Balzac are dreptate: jurnalistul este o cugetare pornită la drum. Dar' ce fel de cugetare? Aci o cugetare nobilă cu mers grav și măiestros; aci o cugetare subtilă cu cadență ușoară; aci o nebulie în fugă, o minciună în plimbare, o calumnie în ocol, o prostie în vilegiatură.”

Deocamdată atâtea.

Revista esternă.

Războiul în Africa-sudică.

În Natal.

Se vede, că Ladysmith n'a capitulat, dar' tot nu se va pute ține mult. „Deutsche Zeitung” din Berlin are știre, că Joubert a raportat în Pretoria, că eliberarea orașului e eschisă și capitulația e asigurată. De aceea Joubert înaintează fără de a avea frică de armata lui White.

Toată lumea e surprinsă de înaintarea Burilor în Natal. Joubert se află deja numai în o depărtare de 30 chil. dela Pietermaritzburg. După o depeșă a lui „Deutsche Zeitung” anteposturile lui Clery au fost respinse de Joubert, în direcția Pietermaritzburg. Burii se grăbesc cu toții la capitala Natalului și vor a o încunajura din toate părțile.

Agencia Reuter e informată, că în 23 l. c. Burii au început bombardarea cu granate a lagărului englez de lângă Mooi-River, fără a cauza mare stricăciune; l-au împresurat însă din toate părțile.

Înaintarea Burilor în Natal produce mare agitație în Londra. Ziarele scriu în ton foarte pesimist. Generalul Buller e silit a-și schimba planul de război, de oare-ce acum nu e vorba de salvarea numai a orașului Ladysmith, ci a întregului Natal.

În alte părți.

În țeara Cap asemenea le merge rău Englezilor. Burii ocupă localitate după localitate. Astfel mai de nou au ocupat localitatea Ladygrey și se așteaptă în tot momentul sosirea lor în Herschel. Englezii au părăsit aceste două localități. În Barkly-East se va introduce administrația din Orange.

Un pericol iminent este pentru Englezi împrejurarea, că Olandezii din Cap vor a se răscula contra lor. La aceasta sunt pregătiți și în Londra. Între altele ziarul „Standard” crede, că răscola Africanerilor e numai chestie de timp scurt.

Aceasta o confirmă și Leyds, agentul diplomatic din Bruxella al Transvaalului, care a declarat totodată, că Ladysmith și Kimberley au să căză în câteva zile.

Din toată lumea.

Împăratul Wilhelm în Anglia. — Visita țarului în Potsdam. — Luptă cu dervii.

La dineul dat în Windsor în 22 l. c., în onoarea părechi imperiale germane, au fost de față și ambasadorii României, Belgiei, Danemarcei, Greciei și Portugaliei. În 23 l. c. a sosit la Windsor Chamberlain și a conferat timp îndelungat cu contele Bülow și Hatzfeld.

Din Petersburg se anunță, că părechia imperială rusească e foarte mulțumită cu visita, ce a făcut-o în Potsdam; asemenea și Muraviev. Țarul a conferat în Potsdam cu contele Bülow, Miquel și Tirpitz.

Agencia Reuter are știre din Cair, că generalul Wingate a avut o luptă la Abadil cu 2500 de derviși. Ei au fost bătuți și resfrăți; mulți au căzut în prisoare. Trupele egiptene au avut pagube neînsemnate.

Cronica zilei.

Sibiu, 25 Nov. n.

Memento. 26 Noemvrie: Teatru în Pancliova în favoarea noii parohii gr-or a Românilor desparții de biserica sârbească.

28 Noemvrie: Reun. inv. gr-cat. despărț. Pogăceaua, adun. gen. în Sângeorgiu-de-Câmpie.

30 Noemvrie: Reuniunea învățătorilor din diecesa Caransebeș, desp. Oravița, adunare generală în Oravița-montană.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

MIREASA.

I.

— Lasă, draga mamei, nu mai plânge... Îți ese norocul în cale și tu îți închizi ochii și te faci că nu-l vezi...

— Norocul! N'ar mai fi fost!...

Cu fața îngropată în palme, cu pârul resfrat pe gât și pe umeri, plângea ca nebună... un plâns îndărătnic și neputincios în fața copleșitoare puteri a sorței.

Târziu, când plânsul i-se liniștise, când sughițele nu-i mai agitau pieptul, începă de nou să-i vorbească cu voce dulce, mângâitoare, de mamă.

— Tu, Linuță, gândeste-te bine ce faci. Nu mai ești copilă, și-ți va părea rău odată, că ai fost așa de nesocotită. Nu-i viața așa, cum „ți-o arată mintea ta acum... Și eu eram odată ca tine... Credeam, că o să mor de nu voi fi a lui. Și, uite, n'am murit... Am mers după altu... am plâns și eu... dar' „mi-a trecut... M'au năpădit gândurile și necăzurile. Mă gândeam la soarta copililor, că eram săraci. Ce fericită vei fi tu, dacă îți vei scoate din cap gândurile... vei fi avută, mă vei pute ajuta și pe mine și nu va trebui să fii îngrijată, cu ce-ți vei crește copiii...

Ea nu răspundea. În jurul ochilor două cearcăne vineți tradau lacrimi și nopți petrecute veghiând. Cuvintele masei îi sunau mașinalicește în urechi, fără ca să se înțeleas vre-unul. O liniște de marmură părea a-i fi cuprins tot organismul, în creeri nu i-se mai scăbea nici un gând, și bătaie inimei urmau

regulate vremelnica lor cadență. Era una din acele liniști de ghiță, cari succed totdeauna suferințelor mari, când organismului, obosit de atâtea sbucium, îi rămâne pentru câteva clipe senzația mângâitoare a neîntinței.

— Nu-i viața așa cum crezi! Căsătoria nu e legătură numai de dragoste, ci și de interes! Dragostea e numai haina ei. O haină care o arunci, când nu mai e nouă. Atunci vine lupta și greul vieții. Simțesti că ești slabă și neputincioasă, și așa de mângâitor e gândul, că ai pe lângă tine pe cineva, care te ajută. Nu te întrebi, dacă e blond sau brunet, bătrân sau tânăr, dar' se fie numai... ori-cine ar fi!

Copila tresări, ca deșteptându-se din un somn adânc!

— Nu ori-cine... nu-i adevărat... mai bine singură nefericită, decât cu altul! Apoi eu, nu știu cum, poate-că nu-s ca altele, nu m'aș pute mărita după altul să știu că mor!...

De nou ochii îi străluciau în lacrimi. Mama se uită nedumerită la copilă, se apropie și o ia de mână cu dragoste.

— Tu... auzi draga mamei, fii cuminte! Nu lăsa vrabia din mână pentru cea de pe gard. Și după carul, ce nu te așteaptă, să nu fugi! Sau ce?

Până-când vrei să aștepti tu după el? Sau doară crezi, că el e mai nobil, mai bun, mai altfel cum sunt ceilalți. Nu crede; așa-i și el ca ceilalți. De n'ai fi așa săracă, de bună-seamă nu ar hesita atâtea!

— Nu, mamă, nu-l cunoști! Isbucni cu un gest de protestare. Apoi cu glas domol, aproape năbușit adause:

— O, de l-ai cunoaște!

Și rămase așa cu ochii mari întredeschși, ca și-când ar voi să-și reamintească icoana lui.

Câtă deosebire între icoana lui și a celuialt! El tiner, dragut, iubitor; celalalt bătrân și urit. El sărac, celalalt avut, de ar fi putut să o îngroape în bani cu pe mamă-sa cu tot.

Un simțământ de rușine o cuprinsese. Relațiunea ei către celalalt i-se părea de tot umilitoare. Oa și-când bătrânul acela slăbănog i-ar zice: „Sunt bătrân, am însă bani, și voi să-ți cumper tinereta și grațiile!” (Va urma).

Între Buri.

Schiță de L. H. Rosny.

Vă puteți închipui, — zise Lazar, — cum poate fi acum țeara Burilor, acest iad de tristețe și singurătate, acum, când tinerii, bărbai și bătrânii s'au dus cu toții de acasă, ca să lupte pentru libertatea sârmanei lor patrii? Vă puteți închipui cum sunt acum cătunele, în cari nu se află decât femei și copii și poate bătrânii neputincioși?

Ce tristețe grozavă stăpânește aceste regiuni, pe timpul ploilor de primăvară! Eu am trăit ani de-arîndul între acești oameni bravi, într'un cătun din partea vestică a Transvaalului, așezat în o vale împrejmuită de stânci înalte. Gazda meu era un burgher brav, Pieter Kessels. Îl trăia și tatăl meu, bătrânul Iacobus, care avea etate cam de o sută de ani. Pieter avea șesșezecizeci ficioși și fete, cari păzeau vitele. Valea era foarte frumoasă, cu pășune excelentă și era în apropiere și un isvor, cu apă ca lacrima. N'am cunoscut nici-odată oameni mai fericiți, cum era familia Kessels, cu toate-că nu erau de natură veselă; erau mai mult serioși și se părea că bucuria lor principală este mâncarea. Nici nu prea aveau lipsă de distracție,

erau îndestulați cu toate, își iubiau vitele și munca și în fiecare seară ascultau cu atențiune, ceea-ce le cetia din biblie tatăl femeiei lui Kessels, bătrânul Biron Saint-Gilles.

Am sosit în Kesselsdorp pe la sfârșitul lui Octomvrie 1896, așadar tocmă pe timpul primăverii. Toată săptămâna a plouat. Iarba creștea de minune; flori frumoase împodobeau câmpiile și dacă din când în când se ivia soarele printre nori, totul strălucea într-o admirabilă variație de colori. Gazdele mele peste câteva zile tratau cu mine ca și-când aș fi trăit cu ei ani de zile. Mergeam cu tinerii pe câmp, pipam împreună cu bătrânii și ascultam cu interes, ba chiar cu plăcere istoriile patriarhilor nomazi, pe cari ni-le cetia din Biblie bătrânul Saint-Gilles.

A sosit și luna Noemvrie. Căldurile verei au venit deodată, dar' timpul era plăcut. Nu-mi aduc aminte de seri mai plăcute, ca acele, cari le-am petrecut aici. Bolta cerească era curată și stelele cerului sudic luciau pe ea. Eram fericit, ca și gazdele mele, când deodată „mi-s'a turburat inima.

S'a repetat istoria lui Iacob și Rachel: m'am amoretat în pârul blond, în ochii albaștri și în fața frumuseții a micii Flora, care era a treisprezecea fată a gazdei mele. Aparținea acelor ființe fantastice, cari cuceresc omul pe nesimțite, astfel, că sîntem foarte surprinși, când observăm, că i-am devenit sclavi. Fiindcă tatăl meu era de origine Francez, a primit o creștere, ca o adevărată Franceză și pe lângă acestea călărea de minune.

Ținta fantasiei mele era tot ea și dacă o și încunjuram, ea cu atât mai

Simonie la magistratul Orăzei-mari. Un ampoliat orășenească cu mare influență, al cărui nume deocamdată se tănuște, zilele trecute a fost dat de gol, că pentru câte 20—30—40 fl. esopora posturi oamenilor avisați la ale. Procedura ampoliatului era de tot simplă: preștia decretul pe numele protegiatului sau și-l pune înaintea primarului, care bona fide îl subseria. Săptămâna trecută a fost dat de gol între circumstanțele următoare: Se înțelese cu un petent la un post de manipulant de vamă, că pentru onor de 30 fl. îi esoporează postul. L-l-a esopert, dar' omul văzându-se numit deja, nu a voit să plătească onorului promis. Ampoliatul s'a mânia, a nimicit decretul și a esopert la primarul numirea altui petent. Casul a ajuns la cunoștință publică. Primarul a făcut raport comitelui, care a emis pe căpitanul de poliție să facă investigație.

Un cadou interesant. Iosif Cuttért, un moșneag de 90 ani din Franța, a lansat un apel în care roagă pe toți oamenii de 90 ani din Franța să-și adune subscrierile într'un album, pe care apoi îl vor da cadou Papei Leo XIII, care în anul viitor va fi de 90 ani.

Jertfele negrii. Fata de 10 ani a lui Pavel Cociuba din Tirnova a răsturnat lampa și și-a aprins hainele. Mamă-sa dând s'o stingă i-s'au aprins și ei hainele. Amândouă zac de arsuri grave.

Trenuri pancerate. În războiul dintre Anglia și Transvaal se folosesc trenuri pancerate în număr așa de mare, cum nu s'au folosit până acuma în alte războaie.

Un astfel de tren se alcătuște din 2—3 vagoane, ai căror părți sunt blâniți sau pancerăți cu place de oțel, prin cari nu străbate glonful. În place sunt găuri pentru pușcat. Locomotiva unui astfel de tren e scutită și ea prin place de oțel și se pune s'au în fruntea vagoanelor sau la mijloc, între vagoane. În cazul dintăiu platforma ei e prevăzută cu un tun de repetiție. Trenurile pancerate n'au nici ferestre, nici uși, de aceea soldații se urcă în ele pe deasupra. În războiul actual Englezii folosesc trenurile pancerate cu deosebire pentru a face recunoașteri.

Un bust al lui Socrate. În cursul unor săpături în Roma s'a aflat un bust de marmură al filosofului elin Socrate. Bustul e de foarte mare valoare artistică.

Ministru arestat. O știre lansată din Berlin vestește, că ministrul de finanțe al Rusiei, dl. Witte a fost arestat zilele trecute. „Lokalanzeiger” dă știrea cu toată rezerva.

Dela urcarea pe tron a Țarului Nicolae II. totdeauna Witte i-a fost cel mai intim consilier. Este ușor de înțeles deci senzația produsă de aceasta știre, care în urmă s'a dovedit a fi fost un hazliu qui pro quo. Nu ministrul, ci un biet comediaș Witte a fost arestat!

„Încă o sărutare”. Jens Weile, profesor la universitatea din Florența, zilele trecute mersese cu întreagă familia la Berlin în vizită la cumnată-sa, tragedia Maria Bărkány. Într-o zi profesorul eșind de acasă, când era pe trepte l-a strigat băiețelul cu cuvintele: „Tată, vină puțin înapoi și-mi mă dă o sărutare”. Ca să împlinescă dorința băiatului, s'a întors înapoi, dar la primul pas a căzut mort, lovit de apoplexie.

mult căută prilejul să fim împreună. În Kesselsdorp nimeni nu vedea într'asta vre-un rău; acești oameni bravi nu-și puteau închipui, că oaspele lor îi poate înșela. Și în adevăr ar fi trebuit să fie cineva mare ticălos, ca să abuzeze de nobila lor încredere.

Mă interesam tot mai mult de Flora și în fine a sosit momentul, în care am simțit, că o iubesc foarte serios.

M'am dus călare între dealuri. Sosind la malul unui riu, m'am dat jos de pe cal ca să mă odihnesc. Ascultam cam de o oară zuzetul cascadei din apropiere și nici n'am băgat de seamă cum a apărut înaintea mea Flora.

— D-ta nu vei fi bun soldat, — zise ea surizând. — De un sfert de cias te urmăresc călare și n'ai auzit tropotul calului meu.

Am ascultat zuzetul cascadei... Larma ce o face apa este atât de puternică, încât nu mai poți auzi nimic, mai cu seamă dacă nu ești atent.

Eram foarte agitat. Ca să-mi pot ascunde emoția, am propus Florii să călărim mai departe. Câteva minute am mers înspre cascada. Flora era foarte nervoasă și răspundea în ton agitat întrebărilor mele. Am mers cam doi chilometri, când drumul deveni atât de nepracticabil, încât numai încet puteam înainta.

— Să trecem de ceaialtă parte a râului, — zise Flora, — acolo e mai bun drumul.

Apa curgea cu o repeziciune mare. Nu știam cât e de adâncă și vedeam, că de pe caii noștri curg sudorile.

— Ești sigură că pe aici putem trece?

Flora zimbă ironic și se aruncă cu calul în apă.

Bravură americană. Calea ferată între Atlanta și Macon în statul american Georgia face o temerară curbă tocmai în preajma podului dintre Atlanta-Macon, așa că trenul, după șirirea din curbă se află față 'n față cu podul. Într-una din zilele trecute un tren accelerat al societății »Louthern Passenger Express-Company« când a ieșit din curbă s'a văzut față 'n față cu podul arzând în flăcări. Dacă îl opria mașinistul ar fi provocat o grozavă catastrofă, fiindcă în urmă venia un tren de povară; timp de gândit nu era; cu o hotărâre temerară mașinistul a dat trenului cea mai mare viteză posibilă și a trecut ca în șor printre flăcările podului. Ajuns dincolo de pod, mașinistul Pittman a oprit trenul, ear' conductorul Hubbard sărind de lângă locomotivă a smuls din mână vigiliu lampa de signal și trecând în fugă printre flăcările podului a dat trenului de povară signalul de primejdie. Acela observând signalul s'a oprit și prin aceasta fu delaturată o teribilă catastrofă, care de sigur ar fi urmat, dacă grelele vagoane ale trenului de povară ar fi ajuns pe pod.

Curajoșii Pittman și Hubbard au fost princiar remunerați pentru eroismul lor.

Pedeapsa ucigăului. Bundi János care anul trecut a ucis și jăfuit pe vându lui Molnár Mihály din Hajdu-Böszörmény, o femeie de 70 ani — fusese osândit de tribunal la 15 ani închisoare. Causa fiind apelată la Curie, aceasta în ședința de alaltăieri i'a urcat pedeapsa la închisoare pe viață.

Îngropați de vii. În hotarul Arpașului (lângă Sopron) lucrătorii Tóth József și Forján József fiind ocupați cu scoaterea unor pilastri de pod, zărmul s'a prăbușit pe ei și i'a astrucat. Tóth a fost astrucat de tot, ear' lui Forján numai capul îi rămăsese afară. Cest din urmă a fost scos încă viu, dar Tóth a murit.

Monaco — în pericol. Zilele trecute un anume Giovanni Cavancini a câștigat la ruletă toți banii câți erau în sală de joc. Cât de mare se fi fost suma, rapoartele nu spun.

Din Transvaal. Garnizoana engleză din Estcourt încerca să întreprindă comunicația cu cetatea Ladysmith prin semne heliografice. Trupele Burilor au prins semnele și în locul Englezilor impresurați în Ladysmith au răspuns ei următoarele: »Măne vom fi la voi«. Garnizoana, se vede că nu s'a prea bucurat de avisul Burilor, căci li-a răspuns imediat: »Damn you!« (Ba la dracul, se vă ție!)

Victima nebunului. George Morariu din Silvașul-de-Câmpie, de mai mult timp bolnav pe alienațiune, s'apătămăntă trece a fost dimis din spitalul dela Cluj ca însănetoșat. Bolea însă l'a cuprins de nou și Vineri după amiază, în accese de furibundare, și-a ucis nevasta sfărâmandu-i capul cu o seacă. Apoi acoperindu-o cu un cearșaf a fugit de acasă.

Victima ciumei. Asistentul dela clinica din Viena, Dr Müller, are un tovarăș. Drul Pestana, care studioase în Oporto firea ciumei, reîntors la Lissabona s'a îmbolnăvit de însași boala contra căreia se pregătise să lupte cu armele științei și a murit. De notat, că Pestana se vaccinase de mai multe-ori cu limfă în contra ciumei, și totuși a căpătat boala.

Trecuse mai mulți metri înainte, când m'am repezit și eu în urma ei. În acest moment apa a rău-t. Am tipat, m'am dat jos de pe cal și am înnotat spre ea. Eram stăpănit de un sentiment grozav. Amorul m'a înduplecat să mă lupt cu virtuțel valurilor. Cu mare greu am ajuns-o. M'a îmbrățișat strins și în câteva minute am scos-o la mal. Din cauza agitației era aproape fără simțiri și am dus-o pe brațe acasă. Numai acum am văzut cât de mult o iubesc și ce luptă m'a costat ca să nu-i iabusez buzele roșii și fragede, printre cari se vedeau dinții ei mărunți și albi.

Câteva zile nu m'am putut decide ce să fac. Nu eram îngrijit de mine, ci de ea... N'aș fi pregetat un moment să o iau de nevastă, dar' trebuia să mă reîntors în Europa, ear' vicia ei era crescută din acest pământ. Dacă o aduceam în Europa, eram sigur, că nu va fi fericită. Am gândit că e destul de tină, ca să mă poată uita și să se îndrăgostească într'un bărbat din neamul ei. Am zis, că trebuie să plec și am promis, că mă voi reîntors în curând în Kesselsdorp, dar' atunci am hotărât deja, că nu voi mai merge în acest ținut.

Amintirea acestei mici aventuri este causa, că mă întristează atât de mult lupta ce o poartă aceste două mici popoare, contra uriașei Engliere. Înaintea ochilor mei se ivește cătunul prietenilor mei și figura bătrânului Kessels, care împreună cu ficerii sei își ține pieptul atât de vitejește în calea gloanțelor dum-dum. Îmi aduc aminte și de mica mea prietenă și cea mai mare supărare imi este, că nu pot să merg între amicii mei Buri, la Kimberley și Ladysmith.

Gratulație din Transvaal. Ziarele din Londra spun, că prințul de Wales, moștenitorul tronului englez, în 9 Noemvrie a căpătat din Ladysmith dela generalul White gratulație de ziua onomastică, trimisă prin poștă de porumbei.

Interesantă este în numărul de astăzi al ziarului nostru înștiințarea de noroc a dlui Samuil Heckscher sen. din Hamburg. Această casă prin plățile prompte și discrete ale sumelor câștigate aici și jur și-a câștigat un bun renume în așa chip, că și la acest loc atragem atențiunea tuturor asupra inseratului seu de azi.

Telegramă. Deseară multe Fețe culte
Se due la tătăbălu cu dans.
Pe când cutare
E-n desperare
Și geme bietul: »Cer avans!
Ciriplie.

Știri mărante. Un brod ce trecea riul Dnieper s'a răsturnat cu 55 persoane. Luntrile alergate în ajutor au putut scăpa de moarte numai 9 persoane.

— În Csikmadaras s'a constatat că soția lui Hajdu István e bolnavă de pelagră.

— În Orășias băiatul lui Fasl Orbán jucându-se cu chibrite a aprins poata, din care au luat apoi foc și celelalte edificii.

— Băiețelul de doi ani al lucrătorului Dumitru Trifan din Oradea-mare, lăsat singur acasă a mâncat soda, pe carea mamă-sa o întrebuința la spălarea rufelor. Nenorocitul băiețel a murit între chinuri grozave.

Sfinți noi. Se vestește din Roma, că din prilejul anului iubilar vor fi canonizați între sfinți De la Salle (Francez) și Rita da Cascia (Spaniol).

MAI NOU.

Sinodul dela Blaj.

Azi-dimineată am primit următoarea telegramă:

Blaj, 25 Nov. n.

Ieri-seară, la 8 ore sinodul arhiepiscopian s'a încheiat printr'un Te-Deum.

În chestiunea congruei s'a primit rezoluțiunea propusă de Dr. Augustin Bunea, prin care se anunță că nici ajutor de stat, nici întregire de salar clerul nu primește sub condițiuni umilitoare.

După amiază primăram și o scrisoare din care extragem următoarele:

Blaj, 24 Nov. n.

După trei zile depline sinodul arhiepiscopian s'a închis astă-seară la 8 ciasuri. În ședințele cele 2 de azi sinodul s'a ocupat cu chestiunea congruei și a ajutorului de stat.

Comisiunea, al cărei președinte a fost însuși Reverendisimul vicar I. M. Moldovan, a prezentat un proiect în sensul căruia arhiepiscopia nu primește congrua decât dacă se împarte prin autoritățile bisericești, fără vătămarea autorității arhierilor și a demnității și independenței preoților.

Di Dr. A. Bunea a prezentat față cu proiectul comisiunei un proiect de rezoluțiune în merit identic, dar' în motivare mai precisat, mai categoric și mai întemeiat pe legi și canoane.

Propunătorul a răpit cu sine întreg sinodul. Însuși președintele comisiunei a recunoscut, că proiectul dlui Dr. Bunea este mai puternic, făcut pe base de studii și acte, de aceea retrace proiectul comisiunei și recomandă pe cel al canonicului Bunea, care s'a și primit cu mici modificări stilare.

Sinodul a pus totodată temeiul unui fond pentru îmbunătățirea salarilor preoțești, fond menit a se îmbogăți din colecte benevole, legațiuni testamentare etc.

În fine eshauriându-se programul sinodului și declarându-se încheiat din partea președintelui, s'a intonat »Mărire întru cei de Sus« și după aceea s'au îmbrățișat toți membrii sinodului, mulțumiți de spiritul bun ce a dominat toate ședințele și a inspirat toate conclusele.

Acum o singură dorință se impune: Ca conclusele sinodului să fie respectate mai bine, decât ale celui dela 1896, când asemenea s'a fost hotărât a nu primi ajutorul, și totuși consistorul l'a primit.

Apoi, fie ca protopopii și preoții, cari au participat la sinod se propage spiritul cel bun în toți preoții, ca una să fie în gândiri, simțiri și fapte.

Răboiul.

Generalul Methuen a depeșat la Londra, că a raportat o victorie asupra Burilor la Belmont (în partea vestică). Englezii au pierdut 3 ofițeri și 55 soldați; sunt răniți 21 de ofițeri și 128 soldați, 18 soldați au dispărut.

Millner a înștiințat pe ministrul Chamberlain, că Burii încearcă a câștiga pe partea lor pe șefii Bazutlor, Jonathan și Joel. Acesta din urmă e aplicat a se alia cu Burii.

Mișcarea Olandezilor în partea nordică a țerei Cap devine tot mai amenințătoare. Un șef al lor, Ransburg, a fost arestat.

Di Galuppi,

comandor, profesor la universitatea din Roma și pro-sindaco, amicul Românilor, a fost numit și confirmat de regele Italiei în marea funcțiune de consilier de stat. Guvernul italian a știut să aprecieze astfel meritele comandorului Galuppi. Discursul dlui Galuppi, pronunțat la Foro Traiano în ziua de 12 Octomvrie 1899, discurs memorabil și istoric, va rămâne pentru totdeauna sculptat în inimile Românilor. Români nu pot decât să aplaudeze din tot sufletul pentru onoarea ce s'a făcut comandorului Galuppi.

Italianii onorează, cum se vede, unul după altul pe aceia, cari au luat parte la depunerea coroanei la columna lui Traian. Ieri doamna Clelia Attilij, celebra poetă romană a fost decorată cu Benemerenti de către regele Italiei, astăzi dl Galuppi a fost numit Consilier de Stato.

Inima noastră tresare de bucurie ori de câte-ori este vorba de onorarea acelor, cari se ocupă cu apărarea drepturilor noastre naționale și am dori din suflet, ca acele onoruri să vină și din partea Românilor acordate amicilor nostri.

Voci de presă asupra

„Călimdarului Poporului“.

Presa noastră, ca totdeauna, nu are decât elogii pentru »Călimdarul Poporului«. Eată câteva voci:

„Epoca“.

„Epoca“ din București anunță astfel »Călimdarul« nostru:

A apărut bine reputatul »Călimdar al Poporului« (pe 1900) editat de societatea »Tipografia« din Sibiu cu o bogată și frumoasă materie literară.

„Călimdarul Poporului“ intrând în al 16-lea an, al existenței sale, numărul acesta e într'o ediție iubilară.

„Familia“.

„Călimdarul Poporului“ pe anul 1900, redactat de redacțiunea »Tribunei« și editat de institutul »Tipografia« din Sibiu, a apărut cu un cuprins bogat și variat. O lectură foarte interesantă, înzestrată cu multe portrete și ilustrațiuni actuale. Și de astă-dată forța întregului este rubrica »Revașul nostru« în care se descrie istoricul anului trecut privitor la noi Români, astfel încât oricare cetitor are înainte și o oglindă fidelă a anului. Îndeosebi e bogată partea politică a revașului, care se încheie cu Români la columna lui Traian. Nu mai puțin e interesantă partea culturală națională în care se vorbește despre »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român« și despre serbările sale dela Deva, și precum și despre avântul ce aluat »Societatea pentru fond de teatru român«, care la Seliște a fost primită cu atâta căldură. Țerani cărți nu cetesc gazete, dar și aceia cărți cetesc, vor găsi în acest revaș un resumat complet al fazeilor prin cari a trecut națiunea română în anul acesta. De aceea constatăm cu plăcere, că și de astă-dată »Călimdarul Poporului« și-a împlinit chemarea. Este instructiv. O adevărată carte pentru popor.

„Revista Orăștiei“.

„Ca în toți anii, așa și de astă-dată, Călimdarul acesta are un cuprins bogat și e scris într'un stil popular.“

FELURIMI.

O vizită în Anglia în secol. XV. În timpurile străvechi încă făceau domitorii vizite pe la curțile străine, dar' primirea lor era împreună cu alte formalități, nu ca în timpurile noastre. De pildă, Sigismund, împăratul roman și rege al Ungariei, în 1416 a făcut vizită în Windsor, dar' când corabia sosise la țărmure, prințul de Gloucester, unchiul regelui a pășit înaintea oaspei lui cu sabia scoasă din teacă, și i'a pus următoarea întrebare:

— Îți arog drepturi de a petrece în țeara noastră afară de cadrele legilor țerei?

Și numai după-ce Sigismund a răspuns nu, i'a dat permisiunea să debarce pe pământ englez. De altmădronicarii spun, că Sigismund a fost foarte călădărit de vizita sa în Anglia. Adeseori se esprima după-ce s'a reîntors acasă, că Windsorul e veritabil paradis, în care femeile sânt frumoase, berea e tare și covacii se pricepeu la potcoviarea calilor.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Direcțiunea: Leo Bauer.

Duminecă, 26 Noemvrie n.

La 3 ore d. a.:

HANS HEILING.

Operă romantică în 3 acte și 1 preludiu, de Ed. Devrient. — Muzică de Marschner.

Seara la 7 ore:

DER OBERSTEIGER.

Operetă în 3 acte, de C. Zeller.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes.

Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

500 florini plătesc celui - ce va mai căpăta vre-odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). Erezii A. Bartilla (E. Winkler), Viena 19/1. Sommergasse 1. — Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu se poate căpăta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco; 16 sticle cu 4 fl. 50 cr. franco. În Sibiu: la C. Müller, apotecar la »Vultur«, în Piața-mare și la apotecarul H. nrich, Piața-mică nr. 27. [266] 6—10

Reîntors din Viena

unde cu multă sirguință am ales cele mai recomandabile mărfuri de modă și manufacturi, imi permit a oferi pe lângă prețurile cele mai ieftine

Cele mai noue stoffe de mătășă, lână, cheviot și postav pentru toilette de dame.

Tot felul de garnituri.

Mare asortiment în confecțiuni

ca: Jaquette, Collarii, Mantille, Mantilette, în cel mai nou facon și foarte solid efepuite.

Mare asortiment de blănării.

ca: Colarii, Muffuri, Colliere, Boas și Capotte pentru patinage precum și

Toate soiurile de Tapete, Portiere și Perdele.

Tot felul de trebuincioase pentru croitori (Schneider-Zugehöre) cu prețurile cele mai moderate.

Un practicant (învățel) încă se primește în prăvălia dlui

C. Nedelkovits

Piața-mare nr. 2.

Declarațiune publică!

Subsemnatul institut artistic de portrete, spre a nu fi constrâns să-și dimită portretistii eminent și artistic instruiți și spre a le procura ocupațiune a hotărât, pentru timp scurt și numai până la revocare, a furnisa publicului

pe preț numai de 7 fl. 50 cr.

(abia jumătate din prețul sumei de confecționare)

un portret în mărime naturală

(bustă)

în pervazuri pompoase, elegante, negre-aurite-barock

a căror valoare reală e cel puțin 40 fl.

Cine dorește deci să aibă portretul seu propriu, ori al soției, copilor, părinților, frăților sau al altor persoane lui scumpe, chiar și al rudeniilor ori amicilor de mult răposati, n'are decât să trimită fotografia, fire-ar aceea în ori-ce poziție, și în restimp de 14 zile va avè un portret, care de sigur îi va face cea mai mare surprisă.

Lăcrați la portret se compută în prețul portretului.

Comande, cu accluderea fotografiilor, cari împreună cu portretul gata se vor returna nedeteriorate, se primesc pentru prețul de mai sus, numai până la revocare, pe lângă rambursă, ori anticiparea banilor, la

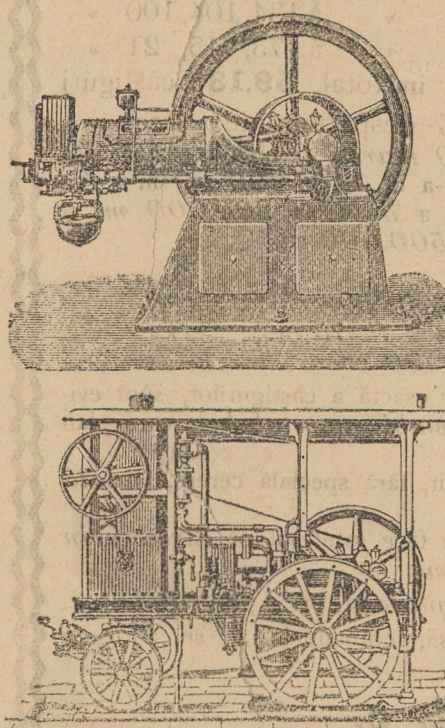
institutul artistic de portrete

„Kosmos“

în Viena, Mariahilferstrasse nr. 116.

Pentru lucrarea eminentă, artistică și pentru sēmănarea perfectă a portretelor se garantează.

Scrisori de recunoștință și mulțumită, în număr foarte mare, stau la dispoziție spre vedere publică pentru ori-cine.

Important pentru toți!

Prin sentirea legală de dare a benzinelui pentru lucrări industriale, precum și pentru economie este renumitul nostru

motor original „Otto“

pentru benzin

cea mai ieftină putere motorică.

Langen & Wolf,

fabrică de motor,

Viena, X., Laxenburgerstrasse 53.

Locomobilul benzin „Otto“

este cea mai bună și cea mai ieftină putere motorică, pentru ori-care economi.

Fără mașinist, fără schintei, fără nici un pericol de foc.

Informațiuni, prospecte etc. gratis.

[159] 23—52

Reprezentant pentru Transilvania: Andreiu Török, fabrică de mașini agricole, Sibiu

• Prăvălie de obiecte aparținătoare păpucăriei și de recușite de atelier.